

Komunitní sociální práce

Sociální práce v boji proti
sociálnímu vyloučení

Úvodní charakteristika

- *Komunitní sociální práce* je jednou z hlavních metod sociální práce (vedle individuální a skupinové sociální práce).
- *Komunitní sociální práce x komunitní práce* se nedělá jen v zařízeních sociální práce (zdravotní politika komunity, bydlení a rozvojem komunity, politikou zaměstnanosti v komunitě atd.)
- Komunitní sociální práce se uskutečňuje jak v rámci státního, tak i nestátního sektoru.
- Komunitní sociální práce nereprezentuje jednotný model práce s komunitou.
- Do tohoto přístupu náleží různé školy a patří mezi ně modely označené například jako „*organizace komunity*“, „*sociální rozvoj*“, „*rozvoj lokality*“ či „*sociální plánování*“.
- **!!!** Komunitní sociální práce **NEZAMĚŇOVAT** s „*terapeutickou komunitou*“

Co to je komunita?

- *teritoriální komunita*
- *zájmová komunita*
- **Oba přístupy se uplatňují (Bulmer, 1987)!**

Definice komunitní práce 1:

- **Dunham** (1958) definuje komunitní práci jako „proces vědomého sociálního působení, které je zaměřeno na následující cíle:
 - * *propojení potřeb a existujících zdrojů v komunitě,*
 - * *podpora skupinové solidarity a spolupráce v komunitě,*
 - * *podpora změn v komunitě.“*

Definice komunitní práce 2:

- **Brager a Specht** (1991) označují komunitní práci jako metodu:

„ve které jsou jednotlivci, skupiny a organizace zapojeni do plánované činnosti s cílem ovlivnit společné problémy. Komunitní práce napomáhá rozvoji společenských institucí a zahrnuje dva důležité procesy:

** **plánování** a*

** **organizování.**“*

Definice komunitní práce 3:

- **Butcher** (1992) považuje komunitní práci za úsilí, které je zaměřeno na podporu kolektivní aktivity lidí, kteří sdílejí určitou potřebu.
- **Twelvtrees** (1991) chápe komunitní práci jako pomoc obyčejným lidem, aby společným úsilím zlepšili svoji vlastní komunitu.

Základní teze komunitní práce

Rossová :

- Komunita je svébytný organismus, který je schopen řešit problémy **vlastními silami**.
- Pracuje s **prostředky a možnostmi komunity**.
- **Změna je možná!**
- Občané by **měli participovat na správě svého života**.
- **Změny** v životě komunity, které jsou vyvolány **zevnitř, jsou významné a trvalé**, změny vyvolané **zvenčí** tyto vlastnosti **postrádají**.
- **Holistický** (komunitní) přístup **úspěšně řeší velké problémy**, které dílčí přístup (individuální práce s klientem) nevyřeší.
- **Různé komunity potřebují pomoc** v organizaci a uspokojování svých potřeb.

Přístupy ke komunitní práci - praktik

Twelvetrees (1991):

- Profesionální komunitní práce
 - **rozvoj svépomocných aktivit**
 - **zlepšení distribuce služeb**
- Radikální komunitní práce
 - **třídní boj v různých podobách (dělníci, ženy)**

Přístupy ke komunitní práci - teoretik

Pojetí komunitní práce (Popple, Taylor a Roberts)

Taylor a Roberts (1985)	Popple (1995)	Popis
Rozvoj komunity	Rozvoj komunity	Pomoc při vytváření svépomocných skupin, sociálních sítí a podpora dobrovolnické práce v komunitě.
Politická akce	Komunitní akce	Přímá akce zacílená na změnu oficiální strategie, praxe nebo postojů mocenských skupin.
	Komunitní péče	Zlepšení situace obyvatel pomocí kultivace sociálních sítí a služeb dobrovolníků. Podpora zájmu lidí o dobrovolnou nebo neformální péči o potřeby bližních.
Rozvoj a koordinace programů	Komunitní organizace	Zlepšení koordinace činností různých sociálních služeb.
Plánování	Sociální/ komunitní plánování	Cílem je zlepšení plánování služeb, analýza sociálních problémů, hodnocení efektivity služeb a strategií.
	Komunitní vzdělávání	Podpora sociální integrace specifických (deprivovaných) skupin nabídkou vzdělávacích programů.
	Feministická komunitní práce	Zaměřena na reformu podmínek s ohledem na potřeby žen.
	Antirasistická komunitní práce	Vytváří podmínky pro participaci diskriminovaných skupin na řešení politických a sociálních otázek.

Přístupy ke komunitní práci - výzkumník

„*Community Work and Social Change*“
(Gulbenkian Foundation 1969) :

- Graas roots
- Podpora spolupráce mezi organizacemi
- Rozvoj regionu a národní plánování

Přístupy ke komunitní práci - moc

Batten (1967) vymezil následovné typy:

- Direktivní model komunitní práce
 - Řízení, delegace úkolů
- Nedirektivní model komunitní práce
 - Princip určení a participace

Typické úkoly komunitního pracovníka

- kontakt s jednotlivci, skupinami a organizacemi
- analýza komunitních zdrojů a potřeb
- strategické plánování
- podpora při ustavení skupin
- tvorba sítí vzájemné pomoci
- facilitace efektivního rozvoje skupin
- práce s konfliktem mezi skupinami, organizacemi i uvnitř skupiny
- spolupráce a vyjednávání s jinými organizacemi a odborníky
- vazba na lokální politiku
- ústní i psaná komunikace s jednotlivci, skupinami i organizacemi
- práce s jednotlivcem včetně poradenství
- práce se zdroji včetně času a rozpočtu
- integrace dobrovolníků do různých forem činnosti
- monitoring a evaluace vývoje
- odchod ze skupiny a její zakončení
- tvorba, sledování a hodnocení politiky rovných příležitostí

Fáze komunitní práce

- Průběžný monitoring
- Výzkum a analýza
 - Expertní rozhovory
- Projektování
 - Zpracování projektu
- Implementace
- Evaluaace (hodnotící výzkum)

Příklad:

Strategie sociální inkluze Romů v Brně

Zadání:

- (1) Analýza situace
- (2) Určením cílů a priorit Strategie
- (3) Navržení možných řešení
- (4) Implementace Strategie (nebyla zahrnuta).

Postup:

Strategie sociální inkluze Romů v Brně

- 1. krok: Volba strategie
- 2. krok: Formulace východisek
 - Hodnoty - Koncepty - Metoda
- 3. krok: Posouzení situace
- 4. krok: Zpracování pilotní verze Strategie
- 5. krok: Angažování komunity: zřízení pracovních skupin
- 6. krok: Činnost pracovních skupin
- 7. krok: Kompletace textu a závěrečné zpracování
- 8. krok: Přerušování spolupráce a předání plánu komunitě